

ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ СУЧАСНОСТІ

УДК 623.827 (560)

© Олександр КАЛІНІЧЕНКО

ІСТОРІЯ МОРСЬКОГО КОНФЛІКТУ МІЖ КИТАЄМ ТА В'ЄТНАМОМ І ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ПІДВОДНОЇ СКЛАДОВОЇ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ КРАЇН РЕГІОНУ

Висвітлюється морський бій між військовими кораблями КНР та ДРВ 14 березня 1988 р.; аналізуються геополітичні причини, що призвели до збройної сутички між колись дружніми країнами з однаковим суспільно-політичним ладом та ідеологією; акцентується на наслідках, які позначилися на розвитку підводного складника військово-морських сил держав регіону.

Ключові слова: *острови Наньша, морський десант, артилерійський морський бій, підводний човен.*

На початку XXI ст. Військово-морські сили США оприлюднили концепцію «Морська міць-21» («Sea Power-21»), яка містить в собі три напрями:

«Морський удар» («Sea Strike») – базується на перенесенні наступальної потуги в будь-який регіон світу (покращення управління, зв'язку, ЕОМ, розвідки, точності, прихованості та живучості для прискорення оперативності дій, збільшення їх діапазону та ефективності);

«Морський щит» («Sea Shield») – передбачає максимально можливе розширення зони морської безпеки США (розвиток військово-морських здібностей та можливостей, що належать до оборони країни, контроль ситуації на морі, забезпечення оборони на суші. Застосування цієї концепції сприяє переконанню в безпеці союзників, підсиленню фактора стримування та захисту об'єднаних сил);

«Морське базування» («Sea Basing») – ґрунтується на автономному використанні моря як маневреного простору з урахуванням відсутності баз на суші (забезпечує керівників об'єднаних сил необхідним командуванням та керуванням, вогневою підтримкою наземних операцій та їх матеріально-технічним забезпеченням, у такий спосіб мінімізуючи кількість уражених ресурсів на суші).

Названі вище напрями акумулюються та реалізуються через єдину мережеву концепцію ForceNet.

Отже, американська концепція «Морська міць-21» суперечить суверенітету інших приморських держав.

Одним із регіонів таких протиріч є Південно-Китайське море, на яке не тільки претендує, а й робить відповідні практичні кроки Китайська Народна Республіка. Списи ламають навколо двох архіпелагів: Парасельських островів та островів Спратлі.

Формально юридичною підставою китайської позиції є так звана лінія з дев'яти точок — межа, проведена на карті акваторії Південно-Китайського моря урядом Гоміндану 1947 р. Після розгрому Японії, яка домінувала в регіоні до Другої світової війни, китайці вирішили не обмежувати себе у вимогах і оголосили своєю практично всю акваторію цього моря разом з архіпелагом Спратлі та Парасельськими островами.

Тоді на це рішення світ не відреагував. У Китаї точилася громадянська війна, власного флоту країна не мала, а Тихий океан з усіма його островами та водами перебував під цілковитим контролем ВМС США. Пізніше також на цей факт не зважали: у Пекіні запанував керманіч Мао, він опікувався внутрішніми справами, а незаселені архіпелаги його не цікавили. Отож концепцію лінії з дев'яти точок ніхто не скасував, про неї всього-на-всього на певний час забули.

Інтерес до островів виник на початку XXI ст., коли внаслідок низки змін у світі важливість розсипу пустельних островів і рифів одного разу злетіла до небес, а саме:

на шельфі Південно-Китайського моря знайшли поклади вуглеводнів, що за обсягами потенційно перевершують саудівські. Для регіонального економічного зростання (передусім китайського) розробка родовищ гарантувала б непогані прибутки, а головне — повну енергетичну незалежність;

стрімкий економічний розвиток країн Азійсько-Тихоокеанського регіону (АТР) призвів до багаторазового — на порядки — збільшення обсягів морської торгівлі між ними та іншими країнами. Південно-Китайським морем щорічно перевозять товарів і сировини на \$ 5,3 трлн — це більше, ніж через Суецький і Панамський канали разом узятих. Той, хто контролює це море, значною мірою контролює морську торгівлю всього регіону.

Для Китаю, що залежить від постачань сировини ззовні й експорту своїх товарів, принципово важливо, щоб Південно-Китайське море не виявилось зашморгом у чужих руках, який можна затягнути на його шиї.

Парасельські острови (найбільші острови Патлі, Лінкольн, Трайтон, о-ви Кресент) є яблуком розбрату між КНР і В'єтнамом та розташовані на відстані відповідно 230 та 200 км від цих країн. Свого часу Паризький арбітраж ці острови закріпив за Південним В'єтнамом. У 1974 р. КНР захопив архіпелаг з мовчазної згоди керівництва Північного В'єтнаму. У 1975 р. Південний та Північний В'єтнам об'єдналися, однак суверенітет над Парасельським архіпелагом було втрачено.

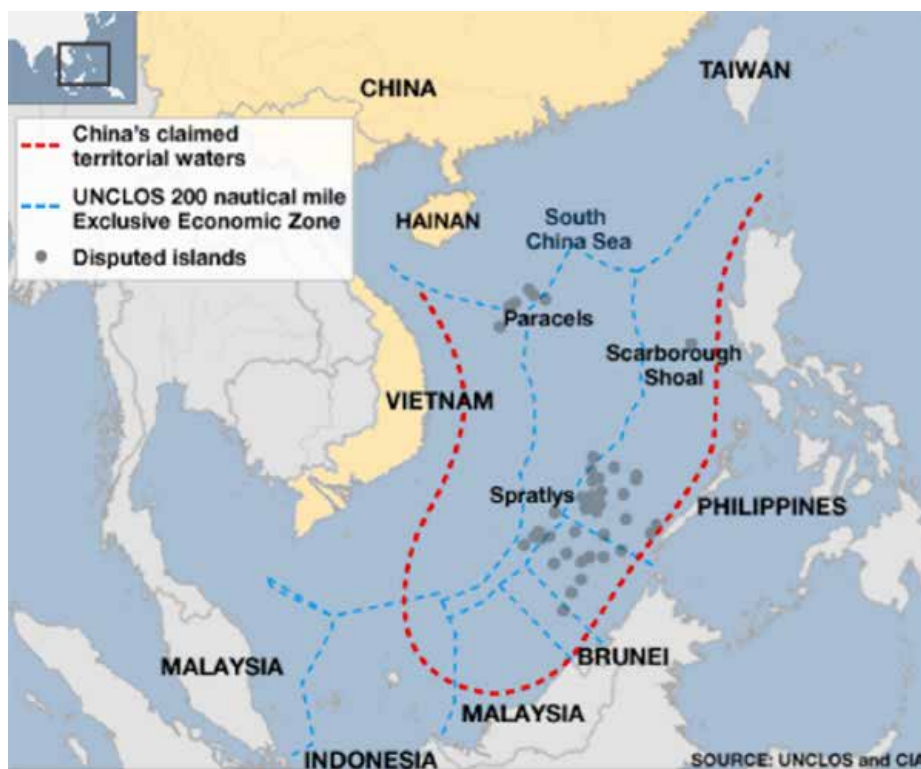

Рис. 1, 2. Предмет спору в Південно-Китайському морі

13 травня 2014 р. через спробу встановити морську бурову платформу відбувся конфлікт між кораблями ВМС КНР та В'єтнаму.

Своє право на о-ви Спратлі (14 островів загальною площею 5 кв. км) обстоюють шість країн: КНР, В'єтнам, Філіппіни, Малайзія, Бруней, Тайвань. У 1982 р. Малайзія на о-ві Лаян-Лаянг побудувала військово-морську базу, а КНР і Філіппіни захопили та приєднали до своїх теренів окремі ділянки. 14 березня 1988 р. біля рифу Джонсона (китайською Синь Коу) відбувся морський бій між кораблями КНР та В'єтнаму за острови, де було потоплено три в'єтнамські кораблі. У 2004 р. китайці розстріляли літаки Філіппін. Цього ж року В'єтнам будував аеропорт, а наступного (2005 р.) оголосив суверенітет над островами Спратлі. У 2011 р. китайці таранили гідрографічне судно В'єтнаму. У 2015 р. КНР освоїв понад 800 га нової суші, а наступного року відкрив шість штучних островів із військовою інфраструктурою (причалами, злітними смугами, радіолокаційними станціями спостереження та ін.). З огляду на це 12 липня 2016 р. Міжнародний арбітражний суд у Гаазі дійшов висновку, що КНР порушила економічні та суверенні права Філіппін. 15 грудня 2016 р. океанографічний корабель USNS Bowditch втратив автономний безпілотний підводний апарат, який захопив китайський військовий корабель. Інцидент стався в Південно-Китайському морі на відстані 50 морських миль (понад 90 км) на північний захід від філіппінської затоки Субик-Бей.

Політичний та економічний вузол протиріч у Південно-Китайському морі призвів не лише до кількісного, а й якісного зростання військово-морських сил прибережних держав. Окрім того, Російська Федерація, Індія та Японія також зацікавилися цим регіоном, що позначилося на проекції військової сили цих держав на Південно-Китайське море.

У пропонованій статті ми обмежимося розглядом лише підводної компоненти, яку мають усі зацікавлені сторони цього регіону та інших поза-регіональних держав.

Найбільша концентрація підводних сил, безперечно, залишається за КНР, яка відлік свого підводного флоту розпочала одразу після поразки комуністичних сил проти сил ООН у Корейській війні 1950 – 1953 рр. 24 червня 1954 р. в ВМБ Люйшунь (колишній Порт-Артур) були підняті китайські прапори над двома торпедними підводними човнами С-52 та С-53 ІХ-біс серії, спорудженими 1943 р., які передав СРСР. Згодом до складу підводного флоту КНР увійшли 4 ПЧ типу «М» XV серії, 4 ПЧ типу «С» ІХ серії, отримані від СРСР у 1954 р. З 1962 р. 84 – 86 ПЧ пр.633, збудованих по радянській ліцензії (китайський індекс 033 «Ухань»). З 1975 р. – 20 ПЧ модернізованого пр.633 (китайський індекс 035 «Мінь»). З 1994 р. китайці спорудили 13 ПЧ власного проекту 039 «Сун», і нарешті з 2004 р. – 7 ПЧ пр.041 «Юань». Окрім того, підводний флот КНР має новітні дизель-електричні підводні човни розробки СРСР/Росії: 4 одиниці 877ЕКМ пр. та 8 одиниць 636 пр.

Дизельні ракетні підводні човни КНР обмежились 2 одиницями пр. 629 (3 балістичні ракети Р-11ФМ, за китайським індексом 031G, 1961 р.) та 1 переобладнаним із торпедного 033G «Ухань» на носій 6 крилатих ракет.

Китайську атомну підводну програму запровадили в 1958 р. з проектування та побудови ПЛАТ пр.091 «Хань» у кількості 5 одиниць (1967 – 1991) з базуванням у Ціндао. Врізкою ракетного відсіку у вже відпрацьований «Хань» китайці отримали 12 ракетну ПЛАРБ пр.092 «Ся», яка стала до ладу лише в 1981 р. (ще один такий самий підводний човен потонув).

Друге покоління атомарин представлене багатоцільовим атомним підводним човном пр.093 «Шань» (2005 – 2015 рр., приблизно 8 – 10 одиниць), на озброєнні якого, крім торпед, є крилаті ракети, розміщені у 16 ВПУ з дальністю стрільби 80 – 120 км, базування на о.Хайнань (поблизу м. Санья). Розвитком цього проекту з 2008 р. є пр.095 (3 одиниці на цей час), та пр.097 «Кинь» – 1 одиниця.

Морські стратегічні ядерні сили КНР представлені пр.094 «Цзинь» у кількості 6 одиниць (1999 – 2010 рр.), на озброєнні кожної з яких є 12 міжконтинентальних балістичних ракет «Цзюйлан-2» (7400 км) з базуванням у Сяопиндао (поблизу Даляня, Жовте море). На бойове патрулювання ці ПЛАРБ вийшли в 2014 р. Планується побудова пр.096 «Тенг» з 20-24 МБР (8 – 12 тис. км).

Отже, підводний флот КНР має давню історію і китайські моряки мають власну школу підводного плавання, яка акумулює теоретичний та практичний досвід.

Радянський Союз долучився до становлення підводних сил інших країн цього регіону, зокрема Індонезії та В'єтнаму.

25 травня 1962 р. була сформована 54-та окрема бригада ТОФ для бойових дій в Індонезії (комбриг – Рулюк Анатолій Антонович), на озброєнні якої перебували підводні човни проекту 613. У 1963 р. за рішенням радянського керівництва підводні човни бригади були передані до складу ВМС Індонезії з базуванням у Сурабаї. У XXI ст. керівництво України розглядало питання продажу Індонезії ПЧ «Запоріжжя» пр.641.

Найвідомішими фактами залучення радянських атомних підводних човнів з метою інтернаціональної допомоги комуністичному В'єтнаму були:

1. Прорив атомного підводного човна К-10 пр.675 до атомного авіаносця «Ентерпрайз» в охороні атомного крейсера «Лонг Біч» та атомних фрегатів «Бейнбрідж» та «Тракстан» у 1968 р. біля в'єтнамського узбережжя під час американо-в'єтнамської війни.

2. Груповий похід на бойову службу до в'єтнамських берегів (8 травня – 19 червня 1972 р.) п'яти атомних субмарин: 675 пр. (К-7, К-57, К-184, К-189) та 659Т пр. (К-45) проти чотирьох авіаносно-ударних груп ВМС США (38 кораблів) під час піку бомбардувань.

3. Під час китайсько-в'єтнамського воєнного конфлікту (лютий-березень 1979 р.) бойова служба двох атомних підводних човнів пр. 659Т (К-66, командир

капітан 2 рангу Г.М. Сізов, 26 дивізія) та пр.670 (К-201, командир капітан 2 рангу О.Ф. Копйов, 10-та дивізія).

Першою радянською атомариною, яка зайшла у в'єтнамську бухту Кам-Рань у травні 1979 р., став ПЧ К-151 пр.659Т 26-ї дивізії. У період існування 922 ПМТО (пункту матеріально-технічного забезпечення (травень 1979 – квітень 2002) СРСР, який згодом став 17-ю оперативною ескадрою Тихоокеанського флоту (03.03.1982 – 01.11.1991) з базуванням у бухті Кам-Рань (В'єтнам) та порту Ріам (Кампучія), у складі якої була 38-ма дивізія підводних човнів (потім 111-та бригада), через яку за період 1983 – 1988 рр. пройшло 26 атомних (з 10, 26, 28, 29 та 42-ї дивізій підводних човнів ТОФ проектів 627А, 659Т, 670, 670М, 671В, 675МК) та 25 дизельних (з 19-ї та 182-ї бригад підводних човнів ТОФ проектів 641, 877) радянських підводних човнів).

Однак щойно головна ударна сила 17-ї оперск – 38-ма дивізія підводних човнів припинила своє існування, у тому ж році стався збройний інцидент між військовими кораблями В'єтнаму та КНР. Докладніше про це виклали у своїх рефератах із дисципліни «Тактика ВМФ» три слухачі Інституту ВМС Національного університету «Одеська морська академія» капітан 2 рангу Чен Чень та капітани 3 рангу Чжао Цзе і Лі Джи.

Рис. 3. Операційні зони ВМС В'єтнаму

Командування ВМС НВАК для забезпечення будівництва морських дослідних станцій зі складу Східного та Південного флотів сформувало

корабельне угруповання, яке нарощувалося в архіпелагу Наньша (кит.) / Спратлі (англ.) з 14 січня 1988 р. Першим китайським кораблем став фрегат «Ібін» БН 552, який 31 січня виявив два в'єтнамські озброєні транспорти, що мали намір висадити людей та техніку для проведення будівництва. Сім китайських військовослужбовців із фрегата на корабельному катері спробували вступити в перемовини з в'єтнамськими озброєними транспортами, але зазнали невдачі. З 15 січня до 19 лютого 1988 р. 171 військовослужбовець в'єтнамського флоту здійснив спробу захопити китайських спеціалістів-будівельників.

18 лютого 1988 р. есмінець «Наньнин» БН 162 та фрегат «Сичан» БН 508 китайських ВМС протистояли групі в'єтнамських кораблів у складі тральщика БН 851, озброєного транспорта БН 614 та морського буксира БН 147. 22 лютого 1988 р. китайський командир бази в Юйлінь Раймонд Чан на чолі групи фрегатів «Наньчун» БН 502 та БН 503 перейшов до архіпелагу Наньшацундао. 5 березня 1988 р. зі Східного флоту прибули фрегати «Шаосін» БН 510 та «Інтань» БН 531. Окрім цих кораблів, у спірних водах вже були китайські фрегати «Шаогуань» БН 553 та «Сяньтань» БН 556.

12 березня 1988 р. в'єтнамська амфібійна тактична група у складі танкодезантного корабля HQ-505 «Квай» (колишній американський LST-509 «Буллок Каунті Кліпер», водотоннажність 1625/3698 тонн) та двох озброєних транспортів HQ-604 та HQ-605 (водотонажність стандартна/повна: 368/822 тонн) з 117 десантниками вирушила до рифу Джонсон. 13 березня о 06.00 до рифу Gaven прибув фрегат «Наньчун/Nanchong» БН 502, а в 14.25 цього ж дня з його борту на риф Джонсона Південний висадилася група китайських військовослужбовців. Увечері того ж дня до групи цих рифів прибула в'єтнамська амфібійна тактична група, кожен із кораблів якої обрав для висадки окремий риф. Одночасно для підтримки дій китайського фрегата «Наньчун/Nanchong» БН 502 прибули ще два ракетні фрегати «Інтань» БН 531 (ЗРК) та «Сяньтань/Xiangtan» БН 556 (ПКР). Китайську корабельно-ударну групу очолював Чан Вай.

14 березня 1988 р. під час відпливу вранці о 06.00 з в'єтнамського озброєного судна HQ 604 на риф Джонсон Південний висадили 43 морських піхотинці. З китайських кораблів висадили 58 осіб (33 з БН 502 та 25 з БН 531). О 08.00 противники почали протиборство. Саме в цей час із БН 502 китайський замполіт Лі Чу на чолі семи моряків на корабельному катері обійшов риф, щоб відрізати в'єтнамські плавзасоби від кораблів висадки. Китайський матрос Ду Сян витягнув древко в'єтнамського прапора з піску. Далі почалася рукопашна сутичка, у результаті якої прострелили руку китайському офіцерові Янові Жілангу (Zhiliang). Спочатку о 08.47 розпочалася перестрілка між протиборчими сторонами зі стрілецької зброї, а далі долучилися корабельні кулемети з в'єтнамського корабля БН 604. О 08.48 китайський фрегат БН 502 артилерійським вогнем 100-мм гармат атакував в'єтнамський озброєний пароплав БН 604, на якому через чотири хвилини спалахнула пожежа, а за 8 хвилин (08.56) він затонув.

Рис. 4. «Переможці» стали музейними експонатами

Після першої перемоги китайські кораблі БН 502 та БН 531 зосередили артилерійський вогонь на ТДК НQ 505, який після пожежі викинувся на коралові рифи.

Рис. 5. В'єтнамський танко десантний корабель НQ 505

Рис. 6. Китайський фрегат 531 проекту 053К

О 09.15 цього ж дня з в'єтнамського озброєного судна HQ 605 на риф Гордон була здійснена спроба висадити ще один десант, однак їй перешкодив китайський фрегат БН 556 (проект 053Н1). О 09.37 останній в'єтнамський корабель HQ 605 затонув. Загалом втрати В'єтнаму становили: в особовому складі 64 загиблих, кілька десятків полонених та усі три одиниці корабельної амфібійно-десантної тактичної групи.

Рис. 7. Китайський фрегат із протикорабельними ракетами (проект 053Н1)

Зважаючи на те, що протиповітряних ракет для ЗРК на єдиному китайському фрегаті БН 531 (проект 053К) не було, а загроза авіаційного штурмового удару з боку в'єтнамських ВПС мала місце, командир китайської КУГ дав наказ залишити поле бою і відійти китайським кораблям під захист своїх сил ППО.

Цей артилерійський бій змусив уряди регіону звернути увагу на стан своїх військово-морських сил, зокрема на їхній підводний складник. Нині підводні флоти інших країн Південно-Китайського моря представлені так:

Сінгапур: шведськими підводними човнами типу «Челенджер» (1965 – 1969) у кількості чотирьох одиниць та типу «Арчер» (1983 – 1988) у кількості двох одиниць. Розглядається можливість придбання в Німеччині серії підводних човнів із повітряно-незалежною енергетичною установкою (далі ПНЕУ) експортного проекту 216.

Малайзія: французькими підводними човнами типу «Скорпена» (2007 – 2009) з ПНЕУ у кількості двох одиниць.

Таїланд: розглядається питання придбання у КНР 6 – 7 дизельних підводних човнів типу 039 «Сун».

Тайвань: нідерландськими підводними човнами типу «Хай Лунг» (1982 – 1988) у кількості двох одиниць.

Індонезія: німецькими підводними човнами типу 209 (1981) у кількості двох одиниць.

Підводні сили позарегіональних країн, які проектують свою силу в цьому регіоні, крім США та Росії, представлені наступним чином:

Індія: багатоцільовий атомний ракетно-торпедний підводний човен пр. 971 (колишня К-152 «Нерпа» ВМФ РФ, оренда на 10 років). Тип «Синдугош» (1983 – 2000) у кількості 9 одиниць російського проекту 08773 (877ЕКМ). Тип «Шишумар» (1982 – 1994) у кількості чотирьох одиниць німецького проекту 209/1500.

Японія: ПЧ із ПНЕУ типу «Сорю» (з 2005 р. дотепер) у кількості 8 одиниць (очікується ще 2). ПЧ типу «Оясіо» (1994 – 2008) у кількості 11 одиниць та навчальна ПЧ типу «Харусіо» (1987 – 1997; із серії, до якої належали 7 одиниць, залишилася лише одна).

Північна Корея: радянські проекти 613 (4 одиниці) та 633 (22 одиниці) і власний проект надмалої субмарини типу «Сан-О» у кількості 36 одиниць.

Керівництво В'єтнаму дійшло певних висновків за результатами цієї поразки й зосередило увагу на якісному складі своїх ВМС за допомогою Росії та Нідерландів, зокрема на ударному складнику свого флоту у вигляді підводних човнів із ракетно-торпедним озброєнням.

Самостійна історія підводних сил В'єтнаму починається лише від періоду 2013 – 2016 рр., коли країна отримала від Російської Федерації шість дизель-електричних підводних човнів пр.636.1, які ввійшли до складу 189-ї бригади підводних човнів, та інфраструктуру для їх експлуатації у ВМБ Кам-Рань (судноремонт, арсенал, навчально-тренажерний центр).

Рис. 8. ВМБ Кам-Рань: 189-та бригада підводних човнів пр.636.1

Через відсутність практичного досвіду у в'єтнамських підводників та задля збереження моторесурсу ці підводні човни були доставлені кількома рейсами голландських спеціалізованих суден-ліхтеровозів із Балтики до пункту постійного базування (див.нижче).

Рис. 9. Доставка підводних човнів ВМС В'єтнаму до ВМБ Кам-Рань

Як видно з переліку, лише В'єтнаму зацікавлений теоретичним та практичним досвідом пострадянських спеціалістів підводної справи (особливо тих, що у складі радянських екіпажів уже встигли побувати у ВМБ Кам-Рань та мають досвід бойових служб у цьому регіоні) для його впровадження на початковому етапі становлення національних підводних сил. Саме на пошук таких фахівців і була спрямована діяльність військових аташе В'єтнаму впродовж 2013 – 2016 рр., зокрема в Одесі. Пошук таких спеціалістів здійснювався через ветеранські організації підводників із подальшим особистим контактом, зокрема з автором.

З 2014 р. Україна потерпає від російської агресії, під час якої вона втратила бойові ракетну, протичовнову, мінно-тральну та десантну тактичні корабельні групи й підводний човен на додаток. Нині порушується питання якнайшвидшого відновлення бойової спроможності ВМС України. Тому, на думку автора, слід скористатися практичним досвідом інших країн (зокрема В'єтнаму), які мали і мають подібні загрози від значно потужнішого сусіда та грошові ресурси для забезпечення національного суверенітету з морського напрямку!

Джерела та література:

1. Калініченко О.О. *Океанами Арея*. – Одеса: КП ОМД, 2015. – 324 с.
2. Калініченко О.О. *Когорта або роль українського чинника в зародженні, становленні та розвитку підводної військової справи (1595 – 1995)*. – Одеса: КП ОМД, 2010. – 160 с. з іл.
3. Копьев А.Ф. *Записки командира ПЛА 670 проекта*. Ресурс доступна: <http://rasstrel.ru/istorii-druzey/zapiski-komandira-pla-670-proekta-tof-kapitan-1-ranga-zapasa-kopev-a.htm>.
4. Матюшин Н.Ф. *17-я оперативная эскадра кораблей Тихоокеанского флота* // Ресурс доступна: <http://www.clubadmiral.ru/camranh/index.php?i=5>.
5. Чен Чень. *Вооруженный инцидент между военными кораблями ВМС КНР и ВМС СРВ*. Реферат. – Одесса, 2017. – 5 с.
6. Чжао Цзе. *Вооруженный инцидент между военными кораблями ВМС КНР и ВМС СРВ*. Реферат. – Одесса, 2017. – 10 с.
7. Ли Джи. *Вооруженный инцидент между военными кораблями ВМС КНР и ВМС СРВ*. Реферат. – Одесса, 2017. – 12 с.
8. 网易阅兵第52期：南沙海战 Netease парад 52: Наньша морского боя Ч. 1-4 / Ресурс доступу: <http://news.163.com/09/0916/17/5JBOFI0C0001124J.html>.
http://news.163.com/09/0916/17/5JBOFI0C0001124J_2.html.
http://news.163.com/09/0916/17/5JBOFI0C0001124J_3.html.
http://news.163.com/09/0916/17/5JBOFI0C0001124J_4.html.
9. Чжао Е. Пинг (Ping). *В Южно-Китайском море китайские рыбаки сталкиваются с иностранными военными кораблями* // Синьхуа, «International Herald Tribune» / Ресурс доступна: http://news.ifeng.com/history/zhongguoxiandaishi/detail_2012_07/11/15941800_0.shtml.
10. 1988年中越南南沙海战中方指挥官：一定要有航母. 1988 Китай-Вьетнам Nansha флотоводец: должен быть носителем // Ресурс доступна: http://cul.sohu.com/20120521/n343668203_2.shtml.2

© *Александр КАЛИНИЧЕНКО*

ИСТОРИЯ МОРСКОГО КОНФЛИКТА МЕЖДУ КИТАЕМ И ВЬЕТНАМОМ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ПОДВОДНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ВОЕННО-МОРСКИХ СИЛ РЕГИОНА

Освещается морской бой между военными кораблями КНР и ДРВ 14 марта 1988 г.; анализируются геополитические причины, приведшие к вооруженному столкновению между когда-то дружественными странами с одинаковым общественно-политическим строем и идеологией; акцентируется на последствиях, которые отразились на развитии подводной составляющей военно-морских флотов государств региона.

Ключевые слова: *острова Наньша, морской десант, артиллерийский морской бой, подводная лодка.*

© *Oleksandr KALINICHENKO*

THE HISTORY OF THE MARITIME CONFLICT BETWEEN CHINA AND VIETNAM AND ITS INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF THE UNDERWATER NAVAL FORCES OF THE REGION

A naval battle between the warships of the People's Republic of China and the Democratic Republic of Vietnam is celebrated on March 14, 1988; geopolitical reasons that led to an armed clash between once friendly countries with the same socio-political system and ideology; and consequences, which affected the development of the underwater component of the navies of the states of the region.

Keywords: *Islands of the Nansha, naval landing, artillery naval battle, submarine.*